

อวิชชา ๘ (ความไม่รู้ ๘ ประการ)

อวิชชา ๘ ได้แก่

๑. **ไม่รู้จักทุกข์** สภาพที่ทนได้ยาก เกิดจากการครอบงำของ ชันธ์ ๕
๒. **ไม่รู้จักสมุทัย-ต้นเหตุ** สาเหตุของการเกิดทุกข์เพราะจิตหลงยึดมั่นถือมั่น(อุปาทาน)ในชันธ์ ๕
๓. **ไม่รู้จักนิโรธ** สภาพความดับกิเลสทุกข์ สภาพหลุดพ้นจากทุกข์ คือ นิพพาน ธรรมชาติเดิมแท้ที่อิสระ ไม่ผูกพันและไม่ถูกผูกพันจากชันธ์ ๕
 ๔. **ไม่รู้จักมรรค** ทางปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์ที่เป็นเหตุทำให้สู่ความหลุดพ้น(นิโรธ) มีดวงตาเห็นธรรม ผู้แรกเห็นทางเดิน(โสดาปัตติมรรค) ดับเหตุใกล้คือต้นเหตุ(สมุทัย) และมีปัญญาญาณ(สัมมาทิฏฐิ) มีดำริ(สัมมาสังกัปปะ) ในการกระทำกิจดับทุกข์ที่ละเอียดยิ่งขึ้น คือ ดำเนินสัมมามรรคที่สูงละเอียดยิ่งขึ้นไป เพื่อพัฒนาคุณธรรมสู่ภาวะนิโรธ และอวิชชา ๓ บังเกิดสู่การดับเหตุไกล คืออวิชชา(๕,๖,๗,๘)ที่เหลือ โดยลำดับ นี่เป็น อนันตรียกิจ
๕. **ไม่รู้จักอดีต** ไม่รู้จักแหล่งของเหตุปัจจัยที่เกิดการสังสมอาสวะอนุสัยจากอดีต
๖. **ไม่รู้จักอนาคต** ไม่รู้เหตุปัจจัยแห่งอนาคตของแต่ละสิ่งที่กำลังดำเนินในปัจจุบันกาล
๗. **ไม่รู้จักการเชื่อมโยงอดีตและอนาคต** เข้าด้วยกันด้วย ผลและเหตุปัจจุบันกาลแห่งตน
๘. **ไม่รู้จักการวนรอบของปฏิจจสมุปบาท** ซึ่งเริ่มต้น จาก อวิชชา → สังขาร → วิญญาณ → นามรูป → อายตนะ → ผัสสะ → เวทนา → ตัณหา → อุปาทาน → ภพ →ชาติ → ความแก่ ความตาย ..ฯลฯ (→อวิชชา →สังขาร→ วนไปตามลำดับ)

ที่มา : หนังสือ “สิ่ง” สารัตถะแห่งชีวิต [pdf online]

<http://www.dhammadharmachak.net/saratha3-1.html>